Ч. 107. | Львів, середа, дня 27. жовтня 1915. | Рік I.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот. На провінції 8 сот. В занятих територіях 4 коп.

Виходить що дня рано.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всї бюра по цїлім краю.

Адреса редакції й адміністрації: ЛЬВІВ, ул. Руська 3. Експедиції: Бляхарська 11.

Не занедбуймо справи.

„Українське Слово“ в ч. 94 подало звістку, що правительство по мисли § 6 зак. з 5. мая 1869, ч. 31 Взд. застановило діяльність „Ставропиґії“ і тов. „Народний Дім“ та установило для їх заряду завідателя. По війні, як настануть спокійні відносини — кажеть ся там — буде зложене нове Ставропиґійське Братство і нове тов. Народного Дому у Львові, котре вийде з волї української людности.“

Пригадуємо, що й діяльність общества ім. Мих. Качковського, його філій і читалень є застановлена, і що також і ними управляють завідателї. установлені Намістником зглядно старостами. [illegible] по приверненню по війні арт. 12 конституційного закона з 21-го грудня 1867, ч. 142 Взд., а ухиленню § 6 висше згаданого закона, є вигляди на розвязанне на підставі § 25 зак. з 15. падолиста 1867, ч. 134 Взд. Ставропиґійського Брацтва і тов. Народного Дому у Львові, та переданнє їх майна подібним товариствам, які мають оснувати ся львівськими Українцями. Отже за дозволом власти, а не конституційним лише повідомленнєм, по мисли § 6 зак. з 5. мая 1869, ч. 31 Взд. можуть такі нові товариства й тепер підчас війни завязати ся, а товариства під сю пору істнуючі і підчас війни на підставі § 25 зак. з 15. падолиста 1867, ч. 134 можуть бути розвязані. Наколи Намістництво не має доси причин по поводу їх діяльности їх розвязати, бо инакше не ограничилось би лиш на застановленню їх діяльности, то й по війнї можливо не буде причини до їх розвязання, тим більше що й § 25 послїднього закона допускає дальше застановленнє діяльности в часах мирних та завідуваннє їх майном через урядового завідателя без ограничення що до часу. Колиб правительство знесло застановленнє діяльности тих „обществ“ тепер чи по війнї, то віднискають власть „савєти„ тих товариств, які не приймали в члени Українців і певно й дальше не приймалиби та сповнялиби й дальше ціль „абрусєнія“ та викорінювання мазепинства хочби скритими та нїжними методами. В случаю полишення дальше й по війнї завідательства, завідатель буде як доси завідувати майном, щоби вони дальше не підпомагали розвитку общерусскої ідеї. Значить неґативно завідатель сповняє свою задачу по мисли закона. Ми би хотіли однак, щоби завідатель надто сповняв з майна тих товариств активну діяльність для розвитку української унїятської церкви і українського народа через реактивованнє бурс і т. і. Та сього послїднього годї домагатись від завідателя майна, який має законну задачу як раз зовсїм не виконувати завдань тих товариств, а тільки щадити майно на час реактивовання товариств. Коли хочемо, щоби Ставропиґія і общество „Народний Дім“ у Львові при помочи їх майна служили українським цїлям, то лишаєть ся нам одна лиш можлива і найлекша дорога на підставі істнуючих статутів вписатись в як найбільшій скількости до товариств Народного Дому і М. Качковського в члени та зложити членські вкладки на руки завідателя комісаря, а на случай оправданої відмови приняття в члени, внести жалоби до Намістництва. Членські вкладки служать до збільшення майна товариства, тому завідатель в місце виділу мусить принимати членів Українців, щоби не наразити Скарбу державного на відвічальність за неприняттє. В хвилї коли нові члени Українці перед Намістництвом управдоподібнять, що своєю скількостію голосів зможуть на загальних зборах вибрати совіт відповідний державним австрійським інтенціям і евентуально змінити статути, то безперечно згодить ся Намістництво на реактивованнє товариств „Народний Дім і Мих. Качковського“ у Львові і Ставропиґії і ухиленнє завідательства, а вслід за сим і на активну діяльність в дусї українсько-австрійськім. Зазначуємо, що членська вкладка тов. „Народного Дому у Львові“ виносить 20 кор., а тов. ім. Мих. Качковського 2 кор. Суми ті, то дрібниці вииду користей, які принеслоби само миогоміліонове тов. Народний Дім у Львові українському народови, котрому доси лише шкодило. Дорога вступлення в члени і вибору инших виділів не анґажує правительства, бо правну боротьбу допускає воно і підчас війни. Тимчасом розвязаннє згаданих товариств, хочби пізнійше, є майже неправдоподібне з ріжних зглядів. В случаю розвязання москвофільських тов., майна їх моглиби дістати українські товариства з подібними цїлями тілько з ласки правительства.

Коли львівським Українцям не удалось від 1907 р. вихлопотати в Намістництві фундаційного статута для „Народного Дому у Львові“, обнимаючого стару каменицю, де є філїя укр. ґімназії і Преображенську церкву, то совіт тов, Нар. Дому, складаючий ся з Українців змігби навіть в часї війни через відділеннє і видачу майна фунваційного до рук куратора судом установленого приспішити виготовленнє фунд. статута і введеннє фундаційної кураторії, хоч і теперішний завідатель певно тому не бувби противний ввиду програного процесу о інтабуляцію, наколиб би був фундаційний статут.

При тій нагоді згадаємо, що § 6 згад. закона до діяльности тов. заробково-господарських на основі зак. з 1873 р. не відносить ся. Наколи вони не фунґують по причинї здекомплєтовання дирекцій з яких небудь причин, хочби виїзду декотрих директорів або їх заступників до Росії, то прислугує право хочби двом членам недиректорам за предложеннєм книжочки уділової просити властивий окружний суд торговельний, щоби установив куратора, який мігби сам чи з другим директором чи заступником директора не тілько стяґати відсотки, але й скликати загальні збори членів по мисли статута для доповнення дирекції і надзираючої ради. В такий спосіб перейшли тов, Ризниця і Добробит в Самборі в руки українського заряду.

Воєнно-політичні вістки та замітки.

I.

Ще в справі „zdrady chłopów wołyńskich“.

„Dziennik Kijowski“ оповіщує слїдуючий розпорядок російського ґубернатора Волиня Неверова:

Підчас воєнних операцій в области волинської ґубернії запримічено каригідні ділання, що граничать з державною зрадою, серед певних кляс корінного і чужостороннього населення. Його Величество приказали, як найстрогійше карати населеннє, котре відносить ся до наших військ неприхильно або зрадливо. Звертаючи на се увагу населення, взиваю його до відповідного поведення супроти війська, та заявляю, що всяке неприязне діланнє проти нашої держави та війська, що боронить цїле населеннє з нараженнєм свого життя, потягне за собою тяжкі кари.

В „Русскім Слові“ з дня 18. вересня с. р. ст. ст. є оголошеннє волинського ґубернатора, з якого довідуємо ся в чім виявилось се неприязне поведеннє населення, що граничить з державною зрадою Між иншими читаємо там:

Між корінним та переходячим населеннєм є много осіб, котрі нищать стрілецькі окопи, та забирають будівельний матеріял. На підставі розпорядку військових властей звертаю увагу, що кожде ушкодженнє укріплень, та забираннє деревного матеріялу підпадає під поняттє головної зради. Виновники станутъ перед воєнним судом, та будуть засуджені на смерть через повішеннє. Особи, які приловить ся на місці на горячім вчинку, будуть без суду розстріляні.

II.

Хорвати про українську справу.

Під заголовком „Голос України“ поміщує хорватський дневник „Hrvatska“ статтю редактора Louvrenćevica.

І ще оден великий, славний славянський народ — пише пов. редактор, — що видав із свого лона великих героїв та безсмертних поетів — стогне під російським ярмом — а се 30-міліоновий український народ.

В завзятих борбах закріпостили Москалї сей народ, назвати його „Малоросами“, та старались вцїлити в склад своєї нації. Страшною є та ненависть, з якою Українцї відносять ся до Москалів, в яких є більше монґольської та татарської крови, чим словянської. Також і Українцї є тим нещасливим народом, що прицїплюєть ся йому ріжні назви: раз называєть ся їх Русинами, то Росіянами, то Малоросами, — всїми взагалї назвами, — а не Українцями.

І нам Хорватам стараютъ ся ріжні наші „приятелї“ дати чужі назви, також і у нас стараютъ ся вони видерти наше народнє життє та самопочуттє. та зробити з нас безформну Славянську масу.

Так само роблять Москалї, щоб всїми можливими і неможливими способами „обрусити“ Українців.

Як колись Болгарія заслужила собі на се, щоб Москалї висвободили її з під чужої власти, так нинї Українцї мають те саме право домагатись від осередніх держав, що побідно війшли в російські простори, щоб їх освободили. Визволеннє України було-б страшним ударом, заданим російському панслявізмови, — яке значіннє малоб се для европейського мира — про те й нїхто й не сумнїваєть ся. Клич Українців є — як се з їх преси можна вносити — звернений до осередніх держав як також до цїлої Европи, котра тим більше мусїлаб його узглядняти, що вже з початку війни заявила, що бореть ся за визволеннє народів. Українцї утворилиб велику державу, до чого мають усї

господарські та політичні услівя. — Україна, — се шпіхлїр Росії, а народ талановитий та свободолюбний.

Ми прилучуємо ся з цілим серцем до бажань геройських синів України, та желаємо їм, щоб їм засяяла зоря свободи в хвилї, коли розпадаєть ся російський деспотизм. Утворення Свобідньої України та Польщі булиб двома найважнїйшими здобутками теперішньої війни. Се змінилоб також одним ударом дотеперішні відносини на Балканї.

Урядові воєнні звідомлення.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 25. жовтня 1915.

На російськім фронтї.

Наступи на захід від Чарторийська йдуть успішно. Неприятеля мимо сильного опору відкидаєть ся над Стир. Вчерашня добича в тих боях виносить 2 офіцири 1000 жовнїрів та 4 машинові кріси.

Впрочім на північнім сходї нїчо нового.

На сербськім фронтї.

Австро-угорська кінниця вїхала до Валєва.

Армія ґен. Kövess-а серед боїв наближуєть ся до міста Аранґельоваца. Йдучи по обох сторонах Колюбари ц. і к. війська сеї армії наступають на височини на південь та підённий схід від Лязаревацу.

Інша часть австро-угорських військ відкинула Сербів коло Ратарі 10 кільом. на підённий захід від Палянки.

Нїмецькі війська здобули приступом з великою завзятістю боронені становиска на південь від Палянки, та заняли Петровац в долинї Млави.

Австро-угорські і нїмецькі війська, що переправились коло Орсови йдуть вперід серед гір на схід від Строменґе Клїсура. Неприятель втїк і покинув кріси та амаліцію.

Болгари в послідних днях перейшли в богатих місцях Тімок від жерел аж до устя. Їх наступи на височини лївого берега та на Заєчар-Князевац поступають вперід.

На італїйськім фронтї.

Бої над Сочею тривають дальше. Також і вчерашнього четвертого дня великих змагань піхоти відкинули ми всї італїйські наступи, котрі вже не ломались в огнї нашої артилєрії: неприятель поніс великі втрати — ми всюди вдержались на наших становисках.

На тирольському фронтї — як звичайно безуспішно атакували численні батальони наші оборонні лінії на високорівнї Vilgereuth. Так само зломились неприятельські наступи на Cita di Medozzi, на місцевість Sief та в долинї Rienz. На Крн відкинено вчера оден наступ, а нинї в ночи другий. Також були безуспішні два італїйські наступи на Mrzli Vrch. На південний схід від сеї гори вдер ся неприятель в малу часть окопу, зістав однак в протинаступі відкинений. Новий атак двох батальонів Альпінів зломив ся в нашому огнї. Ті неприятельські відділи зістали цїлком знищені.

Перед мостовим причілком Tolmein звернулись неприятельські наступи головно на наші становиска на захід від Santa Lucia і коло Selo, та всї вони позістали в наших руках.

Відтинок Пляви стояв під сильним артілєрійським острілюванням. Зусилля Італїйців коло Пляви зломились під огнем нашої артилєрії. Коло Заґори заняли Італїйці в полудне часть найбільше вперід висунених окопів; в ночи зістали однак відкинені. Перед Monte Sabotino відкинув вчера огонь нашої артилєрії оден неприятельский наступ; відтак неприятель не підпринимав вже поважнїйших зусиль, зближитись до лінїй ґорицкого мостового причілка.

Найбільше завзятими були бої в північнім відтинку високорівнї Добердо, де кілька разів цілі маси італїйського війська піднимали наступи.

Неприятель, що стрічав ся все з нищучим огнем, мусів вкінці вернути на свої становиска. Наступ на наші становиска на схід від Monte Falcone стрінула судьба всїх попередних неприятельських атаків.

Над Триєстом появив ся вчера неприятельський лїтак, котрий бомбами вбив 2 людей а 12 зранив.

Заступник шефа Ґенерального Штабу
фільдмаршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї.

Після незвичайно сильного артілєрийського приготовання Французи підняли наступ під Tabure і на північ від Lemesuil, — однак зістали відкинені, причім понесли тяжкі втрати. Тільки в однім місци на північ від Lemesnil тревають ще бої.

На східнім фронтї.

На південь від Кеккав відкинули ми російські наступи. Неприятельські протинаступи на становиска на захід від Двинська, які ми здобули 23 с. м. остали ся без успіху. Число бранців зросло до 3.700. Слабі німецькі сили що посунулись вперід на північ від Іллюкшти, оминаючи атаку великих неприятельських сил, дійшли на західний беріг.

На захід від Комарова австро-угорські війська війшли в неприятельські становиска та заняли область широку на $4^1/_2$ кільометра.

На сербськім фронтї.

Здобутий під Вишеградом мостовий причілок ми розширили. На захід від Колюбари здобули ми просмик Тамнави.

Армія ґен. Kövesa дійшла до лінїї Лязаревац — на північ від Аранґельовац-Раброваці.

Армія ґен. Гальвіца заатакувала приступом на південь від Ясениці височини на схід від Баніціни, заняла в долинї Морави Долїшню Лїваднцю і Зобарі, та дійшла на схід аж до лінїї височин Презедна, на південь від Петровацу а на захід від Малїніци. В долинї Пек здобули ми узгіря на захід від Кучева. Війська що переправились біля Орсови, посувають ся дальше на південь та лївим крилом дійшли до Сіну над Дунаєм.

Армія ґен. Бояджева заняла хребет між верхами Дренофаґлява і Мірковац, 20 кільом. на північ від Піроту.

Начальна управа армії.

З ГОЛОВНОЇ БОЛГАРСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 24. жовтня 1915.

Наші війська заняли Неґотин і пристань на Дунаю Прагово. Дотеперішна наша добича: оден маґазин провіянтів, 20 ваґонів з воєнним матеріялом, 1 офіцер і 270 жовнїрів взятих до неволї. На полі битви погребано 300 трупів Сербів. Князь Кирило і командант армії зістали приняті в Скоплії дуже торжественно. Місто було прикрашене нашими прапорами та квітами. Цїле населення брало участь в приняттю: люде плакали з зворушення, — ентузіязм не до описання.

ОРЕСТ ЛЕВИЦЬКИЙ. 2)

Анна-Альоїза Острожська.

(Історичне волинське оповіданє).

(Дальше).

I.

Сумні були останні роки життя старого воєводи Київського, князя Костантина Острожського. Немов страшна кара Господня повисла над його домом, руйнувала його стародавню славу і вела його до швидкого згасання. З трьох його синів старший, Януш, каштелян Краківський, давно вже завдав батькові великого жалю тим, що перейшов до католицької віри і тепер перероблював на кляштор для францішканців стародавню Троєцьку церкву в Межирічи Острожськім, змуровану його прадідом в другій половині XV ст.; наймолодший, Костантин, староста Володимирський, теж не втїк од єзуїтської пропаґанди і вмер ще замолоду, в 1595 роцї. Вся надїя старого князя спочивала тепер на середульому, найбільш йому любому синові, Олександрові, воєводі Волинському, який один устояв проти єзуїтської спокуси і подавав певну надію, що заступить батька в справі оборони предківської віри. Але в 1603 р. князь Олександер несподївано вмер. Була чутка, либонь його було строєно; иншї казали, що се вчинила жінка його шафаря, подавши йому кубок з вином, змішаним з приворот-зіллєм. Яке тяжке, болїсне враженнє на всю Україну зробила його несподївана смерть, про се по части свідчить хоч би стотогочасна помітка, надрукована в октоїху Дерманського монастиря: „В лѣто 1603-е, декабрія 2-го дня, преставися благочестивий князь Александръ, воєвода Волынскій, сынъ благовѣрного князя Константина; велій плачъ и жалость отцу же и чадомъ остави. найпаче же христіаномъ: вси бо бяху чающе помощь тѣмъ получити въ бѣдахъ и гоненіяхъ, одержащихъ Христову церковь“.

Князя Олександра поховали в Острозї, в замковій Богоявленській церкві, змурованій його прадідом в XV, або, як иншї гадають, на початку XVI ст. Над його могилою поставили роскішний надгробок з чорного мармору. Старий князь недовго пережив коханого сина: 13. лютого 1608 року і він пішов у Божу путь і поліг на вічний спочинок поруч з домовиною сина в тій же Богоявленській церкві.

Князь Олександер Острожський лишив по собі двох синів, Константина та Івана, і трьох дочок: Софію, Катерину і Анну-Альоїзу. Його сини мали самі продовжувати князївський рід Острожських. бо у старшого Олександрового брата, Януша, не було синів, а молодший, Костантин, помер безпотомним, так через се ужиті були всї заходи, щоб виховати їх в традиціях їх славного роду. На перекір волї їх матері, завзятої католички, всї дїти князя Олександра виховувались в православній вірі. Головним орудуванням в сїй справі був відомий тодї проповідник і науковий діяч Лаврентій Зізаній-Тустановський, який ще в 1596 р. видав у Вільнї свою „Грамматику Словенску“ і деякі иншї твори. Так було за життя князя Олександра і кілька років по його смерти; але як тільки закрив очі старезний голова дому, князь Костантин, його невістка зараз же прогнала православних учителів, викурила з Острожської палати самий дух „руської схизми“, а справу виховання дїтей доручила єзуїтам. Проте її сини недовго пожили на світі: швидко по тім, як вони зробили звичайну подоріж по Европі задля довершення своєї освіти, обидва вони молодиками померли в Люблині: Констатин — в 1618 р., а через рік, того-ж самого дня й години, помер і його молодший брат Іван (в католицтві Януш). А ще через рік помер і їх дядько князь Януш Костантинович, останній мужеський представник славного роду князїв Острожських.

З трьох дочок князя Олександра старша Софія, пішла потім заміж за князя Станислава Любомирського, воєводу Краківського; середня, Катерина, за Томаша Замойського, великого канцлера коронного, а наймолодша, Анна-Альоїза, хоч теж побувала в дуже недовгім заміжжі за литовським гетьманом Яном-Кардом Ходкевичем, але не кидала родового гнїзда — м. Острога і вважала себе за головну дідичку богацтв і ймення своїх предків.

(Далї буде).

Острілюваннє Дедеґеачу анґлїйськими і французькими кораблями слїдувало без попереднього повідомлення населення, котре не мало навіть часу, щоб ратуватись. Провірено, що більше чим 25 женщин і дїтей є вбитих. Більша часть міста знищена. Всї будинки і приватні доми над побережем представляють купу румовища.

Дедеаґач представляєть ся як купа румовища, з під котрого сапери видобувають ще трупи жінок і дїтей, жертви безсильної злоби Анґлїйцїв і Французів, котрі задля недостачі побід на полї битви вбивають десятки безборонних людей. Те брутальне і нелюдське поступованнє неприятельської фльоти викликало велике негодованнє.

Европейська війна.

Скопле занятє!

СОФІЯ. (Урядово), Болгарські війська заняли Скопле.

В Росії кипить!

ПЕТЕРБУРГ. (Ткб.). Мійська управа старає ся усунути з міста воєнних утікачів у числї міліона, щоб тим способом облекшити проживленнє решти мешканців. Як зле мусить бути в Петербурзї, вказує звістка, що зменшено число возів електр. зелїзницї ізза недостачі матеріялу для їх направи. Курсуючі ще вози заєдно переповнені.

ПЕТЕРБУРГ. (Ткб.). „Реч“ доносить з Риги: Лотишська преса домагаєть ся повороту лотишської інтелїґенції, котра масово втїкла. Поворот її конче потрібний для привернення правильних відносин. Ізза недостачі паперу перенесено декотрі видавництва до инших міст.

ПЕТЕРБУРГ. (Ткб.) Меншіков впевняє в „Нов. Времени“, що в місце великої радости яку викликала заборона уживання алькоголю, прийшло розчарованнє, бо людність вспіла замість дотеперішних напитків знайти инші Самі тільки аптики в Петербурзї продали поверх 3-х міліонів фляшок, заповнених забарвленим спіртом з написом „Eau de Cologne“, вартости $6^1/_2$ міліона рублїв. при чім заробили на чисто 250 процент. Якби — кінчить Меншиков — селяне не пили алькоголю, а ощадности складали в щадницях, то мінїстер скарбу не мусів би мандрувати за границю, глядаючи грошей, а за прикладом Німеччини міг би затягнути внутрішну позичку.

Невтральність Греції.

АТЕНИ, (Аг. Гаваса). Мінїстер загр. справ заявив. що вістки про грецько-болгарське порозумінне і про переговори в сїй справі — неправдиві.

Бльокада болгарських побереж.

ВРІНДІЗІ. З вістей, які тут наспіли виходить, що італїйська ескадра бере участь в острілюванню та бльокадї болгарських побереж.

Болгарія протестує!

СОФІЯ. (Ткб.) Президент мінїстрів Радославов вислав до представників Болгарії за границею ноту з протестом та просьбою, щоб подали до відома правительств, у котрих є вони акредитовані сю ноту, яка протестує проти острілювання побереж Болгарії. що не є укріплені. Нота зазначує, що се варварське поступованнє зовсім не згоджуєть ся з кличем Анґлії та Франції, котрі старають ся уходити за оборонців слабих та сторожів права.

Затопленнє анґлїйського корабля.

БЕРЛІН (Ткб.). Кореспондент бюра Вольфа доносить з Атен: Тутешні дневники доносять, що анґлїйський корабель „Мартеті“ який віз 1000 жовнїрів, і амуніцію зістав затоплений коло Траґеї на південно-східнім побережу Солунської пристанї. Уратовано 83 людей.

Розчарованнє.

ПАРИЖ. .(Ткб.) Преса заявляє, що була приготована на відроченнє Грецією рішення предложення о Кипрі. Жалує вона дуже, що взагалї зроблено предложеннє. котре може свідчити про безсильність почвірного порозуміння. Бльокада булаб лїпшим средством на Грецію, чим обітницї. Преса жадає від Росії щоб позискала собі Румунію. — Французькі дневники пишуть з одної сторони, що почвірне порозуміннє мусить показати свою силу на Балканї, щоб позискати Грецію і Румунію, з другої знов сторони стверджують, що без помочи тих держав, почвірне порозуміннє має дуже малї вигляди на Балканї.

ІВАН КАЛИНОВИЧ.

Нїмецька преса про нас.

(Далї).

Коли-ж приходить ся нам говорити про австрійську нїмецьку пресу, — то усталеним звичаєм — почнемо наше звідомлення знова віденським „Reichpost-ом“, який з усїх віденських дневників найбільш прихильно ставить ся до нас і найбільше місця присвячує українському питанню, чого доказом статті які появили ся в другій половині вересня в „Reichpost-i“, що тільки перечислимо статті пера проф. Володимира Калиновича, а саме його: Der Krieg und der Unterricht der Geographie (в числї з 21. вересня с. р. № 444) — в якій ман. професор переглянувши 25 ґеоґрафічних підручників, що ними покористують ся ученики австрійсько-нїмецьких середнїх шкіл при науцї ґеоґрафії, цитатами з тих книжок іллюструє хибні відомости, які містять ся в тих підручниках про наші землї, наш народ і нашу минувшину, наслїдком чого автор в інтересї правди апелює до своїх нїмецьких товаришів по званню, щоб викладаючи ученикам про українські землї, подавали правдиві відомости про нас, а видавцї підручників, щоб при друкованню нових видань справляли неправдиві звістки, які не приносять їх авторам — чести і слави. В статті: Aus der neueren Geschichte Wolhyniens в числї з 23. IX. № 448 (се шеста стаття із циклю історично - ґеоґрафічних заміток про Волинь) — подає проф. Калинович — історію злуки волинського князївства з польскою державою по смерти Болеслава Тройдановича в 1340 р., — після чого на підставі праць дра Стефана Томашівського і проф. Грушевського, розказує дальшу історичну долю сього українського погранича. Допись: Aus dem befr iten Brzeżany (в тому самому числї, що й попередня стаття) — переказує за „Українським Словом“ московську інвазію в Бережанах, а в нотатках: Wie die Duma redete — і „Der Schlag gegen die Duma“ (в числї з 17. IX. № 439) подано звістку про інтерпеляцію в справі закриття української преси в Росії. — Mit dem Bettel·tab oftwärts (з 18. IX. № 440) — обговорює „другу мандрівку народів Европи“ з причини сучасної війни і розказує про гірку долю виселенців-втїкачів, що їх примусово прогнало російське начальство — з прадїдівської батьківщини. Поза тим друковало ся в „Reichspost“-ї чимало поменших заміток, нотаток, новинок, які посередно торкають ся нас, а яких не сила й перечислити.

За те маємо до занотовання дві більші статті з „Neue Freie Presse“: Одна з нагоди візити намісника Долїшньої Австрії барона Бінерта, який враз із представниками віденської преси вибрав ся до евакуаційної оселї в Ґмінд звидїти життє Українців: Die Barackenstadt in Gmünd (в числї з 22. IX. с. р. № 18350), а друга се фейлєтон Рода-Рода: In Wolhynien (в числї з 27. IX. № 18.355) — де описана боротьба наших армій під Дубном, і сучасний стан тамошнїх околиць.

Про прогульку до Ґмінд, опис еміґраційних бараків, церкви, шпиталя, школи і ремісничих варстатів — замістили майже усі віденські дневники підносячи культурні прикмети мешканців сього найновійшого австрійського міста та висказуючи управі і жителям оселї повне признаннє за їх прикладне життє. Між иншими подали докладні звідомлення про отсю прогульку: „Die Zeit“ в числї з 22 IX. № 4.668, у просторій статті: Bei den ukrainischen Flüchtlingen in Gmünd“, — (з 29. IX. № 4.675); „Fremden-Blatt“ — в числї з 22. вересня № 263, у фейлєтонї: Ukrainisch-Gmünd; „Die Reichspost“ в числї з 22. IX. № 446 під таким-же заголовком, що стаття „Fremden-Blatt-у“; „Neues Wiener Tagblatt“ в числї з того-ж дня, № 263 в статті: Ukrainisch-Gmünd (Ein Besuch im Barackenlag r), де описуєть докладно нашу еміґраційну оселю. Поза тим помістив широкий і гарно написаний фейлєтон п. Ервін Вайль, п. з.: Im ukrainischen Flüchtlingslager in Gmünd (Ein Besuch bei den Heimatlosen), який надрукував „Neues Wiener Journall“ в числї з 22. вересня № 7872; кромі сього написав псевдонїмний автор Адольф Ґерман-Нїмець такий-же фейлєтон п. з.: In der Stadt der Flüchtlinge в „Oesterreichische Volks-Zeitung“ (в числї з 22. IX. № 263); Раймунд Партш (Partsch) зладив фейлєтон для „Deutsches Volksblatt“-у (в числї 22. IX. № 9.599) п. з. Die neue Stadt Gmünd-Barackenlager, а нарештї Макс Вінтер подав опис життя оселенців в „Arbeiter - Zeitung“ в статті: Die Barackenstadt in Neu-Gmünd в числї з 22 IX. № 263.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

— Підписуйте воєнну позичку! Знов загомонів в нашім краю клич: „Приносїть тут свої гроші, зарібок, ощадности, віддайте їх в позичку Вітчинї, котра бореть ся о своє єствованнє! Вже має над нами побідоносний прапор! На півночи прогнано неприятеля тяжко побитого далеко в глибину Росії, а напираючі війська зрадників-Італїйцїв кладуть ся покотом перед зелїзним муром наших хоробрих військ, Та не досить того для геройських жовнїрів: з силою та молодецькою вервою пішли вони походом на Балкани, всюди високо несучи побідний прапор Вітчини. Що за зелїзна воля, що за хоробрість, скільки самовідречення у тих наших жовнїрів!

І длятого нема нікого, котрий хотів би остатись в задї. Ви, що не служите при війську сповнюєте в мирній працї се, чого вимагає від Вас хвиля та воєнна потреба. Анї одно колїсце не може станути, анї оден млин не може спинитись, — се Ваше щоденне бажаннє. Будьмо страшні і щораз страшнїйші для неприятеля — се є наше бажаннє. А тим нашим дорогим в полї, тим слабим та хорим в краю нехай не збуває на нїчім, що може дати їм Ваша милосердна робота, — то Ваша молитва.

Доси жертвували Ви радісно та з пожертвованнєм все, чого від Вас вимагала Вітчина. Тепер, коли держава звертаєть ся до Вас з зазивом підписування нової воєнної позички, — сього певно її не відкажете. В краю є ще скарби, котрі заховались начеб на покінченнє великої справи побідк. Загляньте до своїх сховків та кас, виберіть з них наскладаний гріш, — бо Ваше серце є переняте любовю до Вітчини!

В нашій власній силї лежить наше щастє та побіда. Вашої рілї не потопче вже кінське копито, Вашого дому не ушкодить вже неприятельський шрапнель. Під безпечною опікою та сторожею нове насїннє жде своєї пори, щоб зацвило та зріле стрінуло сонце щасливих днїв!

Остаточна побіда по нашій сторонї! Підписуйте отже громадно воєнну позичку, щоб покінчити війну, та уквітчати побіду.

— Начальний вожд Архикнязь Фридерих в Білгородї. З воєнної пресової кватири доносять, що 21. с. м. Начальний вожд відїхав на південно-східний фронт, щоб звидїти ті місця над Савою та Дунаєм, що в послїдних часах були свідком військово і полїтично найважнїйшої подїї, про яку знає історія, переходу через ріку. Архикнязь з Земуня відїхав до Білгороду, де повитав його командант армії ґенерал Köves, що здобув столицю. Архикнязь зложив найсердечнїйші желання командантови армії, після чого звиджував укріплення, висказуючись при сїм з найбільшим подивом для геройських військ. Відтак відбув архикнязь проїздку через пусте місто і удав ся на гору Авала, де відібрав від австрійського та нїмецького ґенерала звіт про корисний перебіг наступів. Відтак архикнязь повернув до столицї. Пополуднї виїхав Він в західнім напрямі на фронт, радісно витаний військами. 22. с. м. був архикнязь у головній кватирі ґен. Макензена. На двірци привитав архикнязя ґен. Макензен та впровадив Його до прибраного прапорами міста. Відтак відбулась проїздка по місцї, почім архикнязь відїхав.

В піднесенім настрою вислав архикнязь з Білгороду до Цїсаря телєґрам з заявами вірности і преданности.

На се наспіла така відповідь від Цїсаря: З радістю і найвищим вдоволеннєм дізнав ся я про враження, котрі Ви віднесли на місци недавних боїв, які наші та союзні війська звели хоробро. Сердечно тїшу ся та з вдячностю згадую про повні славні дїла вождів і військ, котрі після промощення переходу через Дунай відкинули далеко неприятеля. Дух князя Евгена зносить ся над нашим військом на південнім фронтї. Витаю як найсердечнїйше Вас, дорогий Маршалку, та пільного Маршалка Макензена і всї війська моєї третої армії та одинайцятої нїмецької.

— **Привіт українських полонених учителів „Союзови визволення України“.** З одного з австрійських таборів російських полонених отримав „Союз визволення України“ таку телеґраму:

Російскі Українці-учителі висловлюють найглибшу подяку „Союзови визволеня України“ за його працю й сподівають ся. що високо-ідейні його змагання найдуть горяче спочуттє у серці кождого Українця на просторі широкої тридцятипятимілїонової України та що здійснять ся ідеали Мазепи й Хмельницького.

— **Відзначеннє Українця.** Ярослав Біберович, ц. і к. капітан в IV. баталїонї саперів, що свого часу був відзначений „signum laudis“ одержав в узнанню геройського поведення супроти неприятеля військовий хрест заслуги III. кляси з военною декорацією.

— **Відзначеннє царя Фердинанда.** Цісар Вільгельм надав болгарському королеви зелїзний хрест I і II кляси.

— **Смерть чеського посла.** Онодї помер звісний з своєї полїтичної діяльности на Моравії чеський посол Отокар Пражак, що належав до старочеського сторонництва. Його отець був мінїстром для Чех.

— **Забобони російських мужиків.** „Нове Время“ доносить, що 145 російських збігців-мужиків мало бути відставлених з Нижнього Новгороду кораблем до Васікурська. Мужики єднак не хотїли жадним робом всїсти на корабель, говорячи, що в Волаї є такі великі риби, що можуть проликнути цїлий корабель разом з людьми. Їх відставлено до місця призначення зелїзницею.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 27. жовтня 1915.

Нині: 27. с. м. гр.-кат. Назарія, римо-кат. Сабіни м.

Завтра: четвер, 28. жовтня, гр.-кат. Ефіма і Лукіана, римо-кат. Шимона Юди.

○ **Засїданнє Старшини Кружка У. П. Т.** ім. кор. Данила відбудеть ся в середу о год. 4 пополудни в школї при ул. Жовківській ч. 63.

○ **Управа Українського педаґоґічного Товариства** подає до відома, що у всїх шкільних справах, чи до Мінїстерства чи до ц. к. Ради шкіль. кр. належить відносити ся посредством Українського педаґоґічного Товариства, бо тільки Українське педаґоґічне Товариство, як статутове є урядово признане правительством. Всякі комітети і инші хвилеві та принагідні орґанїзації не мають офіціяльного характеру і власти уважають їх приватними сторонами. Рівнож в справах, які вимагають інтервенції парляментарної або соймової репрезентації належить відносити ся до Управи Українського педаґоґічного Товариства, повідомлюючи рівночасно репрезентацію. На письма приватних осіб або комітетів репрезентація інтервенїювати не може, бо не може знати, яке у сїй справі займає становище Українське педаґоґічне Товариство, одиноко управнене статутово забирати голос в шкільних справах. Управа.

○ **Про вислїд конференції** за перший період в справі поступів в науці учениць ґімназії С. С. Василиянок у Львові, можуть родичі згідно опікуни одержати інформації в канцелярії дерекції кождого дня від осьмої години до першої, а в недїлю дня 31. жовтня від девятої до одинайцятої.

Дирекція.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошення.

Michael Zavalykut, k. k. Kav. Div. Sanitäts Anstalt Nr. 6, Feldpost 75., глядає свого брата Якова, котрий з початком війни був в Ніжневі при Inf. Rgmt. 95. Arbeiter Abteilung. 2—3

П. **Василя Склярського** богослова II. р. прошу о надісланнє менї індексу під адресою: Андрій Круцько, богослов III. р. в Любачеві вул. Молодівська (при ц. к. Старостві) 1—3

Потребуємо зараз, в експедиції здорового мущини до розвоження і розношення ґазет і до послуги. — Адмінїстрація Українського Слова.

Порядок поїздів.

Час приїзду і відїзду почтових поїздів у Львові важний від 1-го жовтня 1915.

Середно-европейський час:

Зі Львова відходять в напрямі:

До Кракова	9·09	рано	почтовий
„ „	10·40	„	особовий
„ „	8·55	вечер	поспішн.
„ „	10 52	в ночи	почтовий
„ Станиславова	9·40	рано	особовий
„ „	4·00	попол.	особовий
„ „	7·15	вечер	поспішн.
„ Стрия	6·39	рано	особовий
„ „	6·20	вечер	особовий
„ Сокаля і Белзця	11·45	рано	почтовий
„ Перемишлян	4·38	попол.	почтовий
„ Яворова	8·40	рано	мішаний
„ Золочова і Бродів	10·20	рано	почтовий
„ Камінки Струм.	9·53	рано	почтовий
„ Самбора	2·16	попол.	почтовий

До Львова приходять в напрямі

З Кракова	6·00	рано	особовий
„ „	7·28	рано	почтовий
„ „	6·08	вечер	почтовий
„ „	6·45	вечер	поспішн.
„ Станиславова	5·12	рано	особовий
„ „	9·38	рано	поспішн.
„ „	5·43	попол.	особовий
„ Стрия	8·05	рано	особовий
„ „	4·48	попол.	почтовий
„ Сокаля і Белзця	5·00	попол.	почтовий
„ Перемишлян	11·24	передп.	почтовий
„ Яворова	4·29	попол.	мішаний
„ Золочева і Бородів	2·09	попол.	почтовий
„ Камінки Струм	6·10	вечер.	почтовий
„ Самбора	9·24	вечер	почтовий

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.